

Agha Hosseingholi's first record (1906)

اولین صفحه آقا حسینقلی

اگر مجالی برای انتخاب فقط یک قطعه موسیقی از بین دریای عظیم موسیقی جهان داشته باشید کدام اثر را انتخاب خواهید کرد؟ چه معیارهایی را برای این انتخاب مد نظر قرار خواهید داد؟ اگر فرصتی انحصاری برای بجا و باقی گذاردن تنها یک اثر داشته باشید، خلق و بقای چه اثری، گزینه برتر شما خواهد بود؟

تردیدی نیست که همه ما اگر در چنین شرایطی قرار بگیریم، درصدد حفظ و جاودانه ساختن اثری خواهیم بود که دیگران قادر به انجام آن نباشند. اگر از این منظر شخصیتی چون آقا حسینقلی ۵۵ ساله را در نظر آوریم - که به مثابه سنگربان اصلی و سرسخت موسیقی ایرانی در برابر موج دائم التزاید و مورد حمایت موسیقی فرنگی، ایستادگی می کند و مقاومت نسل بعد را سازمان می دهد- که به دلیل فراهم آمدن فرصت تکنولوژیک اولین نوبت ضبط صفحه در تهران در سال ۱۲۸۴ شمسی، در معرض چنین انتخابی قرار گیرد، چه انتخابی خواهد داشت؟ کدام دستگاه؟ کدام گوشه؟ کدام ساز و کدام آواز؟ کدام نوازنده و کدام آوازه خوان؟

مسیر اولین نوبت ضبط در تهران، در آغاز، توسط لومر ترسیم شد و در اثر بیماری وی و اختلافهای مالی با نمایندگان کمپانی گرامافون، علی اکبر خان شاهی جایگزین لومر و چهره موثر در ادامه پروژه ضبط صفحه گردید. آقا حسینقلی در زمانی در این عرصه وارد و تاثیرگذار می شود که بیش از دو سوم از برنامه ضبط انجام گرفته و در این هنگام اولین اثر خود را بر روی قالب شماره ۹۲۵ r با همکاری سید

آواز ماورالنهر با تصنیف و رنگ
میرزا سیداحمد خان با تار میرزا حسینقلی

احمد خان ضبط می کند که به صورت صفحه ای یکطرفه به قطر ۲۵ سانتیمتر و با شماره کاتالوگ GC.4-12055 منتشر می شود. این اثر قطعه ای است در گوشه ماورالنهر با تصنیف و رنگ که با ضبط هفت دستگاه موسیقی ایرانی ادامه می یابد و با هفت قطعه (صفحه) در چهارگاه از آقا حسینقلی و سیداحمد خان آغاز می شود. آیا انتخاب ماورالنهر برای اولین اثر دال بر آن نیست که آقا حسینقلی بدینوسیله سعی خود را متوجه حفظ و بقای این گوشه نموده است؟ گذشت زمان و سپری شدن بالغ بر شصت سال عمر صفحه های سنگی بدون آنکه صفحه دیگری مستقلا به این گوشه اختصاص یابد، گویای عمق تشخیص جناب میرزا حسینقلی می باشد.